

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

X. De mandato seu lotione pedum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

cum pallijs, & alijs paramentis, quæ Sacrifia strim in loco congruo deponit, relicta: amen Crucem velata cum candelabris super Altaria; aufertur etiam cortina & alia.

3. Antequam inchoetur denudatio Altaris maioris Celebrans incipit alta voce, ita ut audiat a Choro, Antiphonam *Diuiserunt sibi, &c.* quæ non duplicatur. Deinde Cantor incipit Psalmum *Deus Deus meus respice in me*, quem prosequitur, si. ut & Celebrans submissa voce cum ministris interim alia altaria, sicut maius, per eosdem. Non autem repetitur Psalmus, neque Antiphona, licet sint plura altaria, sed ita, lentè cantandus est, neque antiphona, licet sint plura altaria, sed ita lentè cantandus & dicendus à Celebrante ut strim ad denudationem ultimi Altaris, vel paulò celerius dicatur si vnicum sit Altare, aut duo tantum. Genuflectunt autem omnes excepto solo Celebrante ante & post denudationem Altaris, accedentes scilicet aut recedentes ab eo propter Crucem, quæ nunquam inde auferri debet.

4. Deinde facta denudatione Altarium redeunt omnes prout venerant in Sacrifiam, Deinde omnes parietes Ecclesiæ denudantur & pulpita, etiam Concionatoris, quamuis fieri debeat concio post meridiem: quia pulpitum non ita dignum est ac Altare.

TITVLVS X.

De mandato seu lotionè pedum.

2. **H**ora competenti & solita paratur in loco vbi faciendum est *Mandatum* scamnum oblongum super quod sedeant ij quibus lauandi sunt pedes. Dicitur autem *Mandatum* tum quia
Christus

Christus mandauit lotionem pedum, tum quia Antiphonæ decantandæ in ipsa sacra actione, ab hac Mandatum nouum, inchoantur.

1. In illo loco paratur Altare, aut mensa in modum Altaris cum mappa munda, antependio, Cruce albo contexta velo, & cum duobus candelabris, ac totidem candelis ceræ albæ, quæ accendi debent paulò antequam Clerus accedat ad mandatum.

2. Item ad latus eius sinistrum, si fieri potest, paratur Credentia, super quam collocetur Missale pro Euangelio, seu liber Euangeliorum, linteum amplum quo Celebrans præcingi debet, & duæ manicæ lineæ cum aliquot aciculis. Item tredecim mappulæ in vna lance, vel ijs deficientibus paratur aliud linteum satis amplum.

3. Prope prædictum scamnum, vel alio loco commodiori tria vasa, vna aqua calida plenum, & herbis odoriferis; alterum aqua frigida ad temperamentum aquæ calidæ, si opus sit, & tertium in quod aqua peluium effundatur post cuiusvis pedis lotionem, si opus sit, nisi fortè effundenda sit in aliquo loco ad id deputato. Debent autem esse ita capacia ista vasa, vt sufficiant ad lotionem integram.

4. Item in Sacristia parantur Amictus, Alba, Cingula, Stola, & Pluuiiale violacei coloris pro Celebrante, & Stola cum Dalmatica coloris albi pro Diacono, sicut & Tunicella pro Subdiacono cum duobus manipulis etiam coloris albi, quia tunc debet cantari Euangelium. His omnibus commodè & tempestiuè paratis, Celebrans & ministri induuntur prædictis paramentis, interim accenduntur candelæ quæ sunt super Altare, vbi faciendum est *Mandatum*. Tum Subdiaconus capit Crucem processionalem, & Ceroferarij sua candelabra, accensis prius eorum candelis

candelis & collocat se retro post Celebrantem. Deinde ministrantibus Diacono & Thuriferario de more, stantibus à dextris Celebrantis, ipse Celebrans imponit & benedicit thus in thuribulo, stans ante Crucem vel imaginem Sacristiæ. Tum facta prædictæ Cruci vel imagini debita reuerentia ab omnibus, exceptis Subdiacono & Ceroferarijs, procedunt ad locum paratum hoc ordine præcedit Thuriferarius, tum Subdiaconus cum Cruce medius inter duos Ceroferarios cum Candelabris, deinde Cæremoniarius, & Clerus, & tandem Celebrans habens à sinistris Diaconum paratum iunctis manibus, & recto capite.

6. Cum ad locum deputatum peruenerint, Subdiaconus deponit Crucem in aliquo loco congruo, Ceroferarij uero hinc inde à lateribus altaris in plano expectant, Clerus uero in duas partes diuiditur & sua loca occupat, Celebrans ascendit ad Altare, illudque osculatur, & Diaconus statim accedit ad Credentiam, accipiens librum Euangeliorum, quem de more portat ad Altare, illumque in medio collocat, tum ipse Celebrans ministrante Diacono Naticulam imponit de more thus thuribulo, atque Diaconus præmissis *Munda cor meum, &c.* accipit librum de Altari, & tenens librum Euangeliorum ante pectus genuflexus ante Celebrantem stantem apud dictum Altare in cornu Epistolæ, petit benedicti onem, & accedens ad locum Euangelij astantibus duobus Acolythis cum candelabris & cereis accensis & Subdiacono librum tenente, signat librum & incensat uti moris est & cantat Euangelium, *Ante diem festum Pasche* ut in Missa hodiernæ diei.

7. Finito Euangelio Celebrans osculatur librum à Subdiacono delatum de more, & incensatur

atur à Diacono, Cerofetarij, deponunt candelabra super Credentiam, Thuriferarius thuribulum & Diaconus atque Subdiaconus manipulos suos, ut Celebranti liberius inseruiant.

8. Postea Celebrans exiit in pluuiali, per eosdem, illudque tradunt alicui Ministro qui illud loco congruo deponit, & per eisdem præcingitur magno linteo à Cerofetarijs allato, eleuata prius, si opus sit, anteriori parte Albæ suæ, eaq; cingulo ipsius constringit, ne eam ipse Celebrans maculet.

9. Deinde Celebrans medius inter Diaconum & Subdiaconum accedit ad lotionem pedum, & per ordinem dispositis ijs qui lauandi sunt, Clericis peluem & aquam ministrantibus, Subdiacono singulorum pedum dexterum vel manum (vt in hisce partibus consuetudo obrinet) tenente, genuflectens singulorum pedem vel manum lauat, extergit, & osculatur, nullo fasto super pedem aut manum signo crucis, manu Diacono præbente linteum ad abstergendum: stans à dextris Celebrantis colligens linteum ipsum quo Celebrans est præcinctus & extēdēs quādo op^o est, ut extergat.

10. Dum Celebrans incipit lotionem, Cantores in habitu Choralis cantant Antiphonam *Mandatum nouum, &c.* & alia vt in Missali.

11. Post lotionem Celebrans lauat manus, & abstergit alio linteo: deinde deponit linteum quo erat præcinctus, reducēsque ad latus Epistolæ in plano, Pluuiale resumit ministerio Diaconi & Subdiaconi, atque stans in medio ante Altare dicit manibus iunctis Diacono & Subdiacono tenentibus librum *Pater noster* cum reliquis vt in Missali Romano.

12. Omnibus expletis exiit ibidem Celebrans paramentis, vel redit cum ministris in Sacristiam ordine quo venerat.

13. Hora congrua & solita dicitur Completorium.

finis

Gauantus
part. 2. c. 17.
n. 20.

sine lumine, in cuius fine non dicitur *Pater* *ster*, nec *Aue Maria*, nec *Credo* sicut nec crastina die.

14. Denique laborandum ut mandatum illud sit sobrium ac religiosum, multi enim isto dicitur taliter mandatum seruant, ut suis compositio- nibus, alijsque excessibus non vereantur ieiunium Ecclesiasticum violare, & casu quo aliquid in simili mandato sumendum est, tunc potius a prandio abstinendum, quam ut illius mandati occasione pluribus quam una refectioe, vtan- tur, seu ut pransi, cavando soluendi ieiunij periculum adeant. Quia qui vnus diei ieiunium soluit totam Quadragesimam inhonorat.

TITVLVS XI.

De officio feria sexta in Parasceue.

Feria sexta in Parasceue Altare erit omnino nudum cum cruce velata velo nigro, ita aptato ut suo tempore facile detegi possit. Super illud altare parari debent sex candelabra coloris obscuro, ferrea aut lignea cum candelis cere communis, nihilque aliud super illud præter Crucem & Candelabra prædicta apponendum.

1. Credentia simplex, linteis cooperta in superiori parte tantum, cum necessarijs ad officium, nempe Bursa cum Corporali & purificatorio, ampullæ cum vino & aqua, cum peluicula & manutergio, Missalia duo cum cussino nigro, mappa oblonga plicata extendenda super Altare initio officij. Velum album oblongum Celebrantis humeris imponendum ad processionem. In alio loco conuenienti etiam puluina coriacea supponenda Capitis Celebrantis & ministro- rum